

Til: AVDELINGSSTYRET

Fra: DEKAN

Saksframlegg ved: Wenche Salomonsen King/Marit L. Moen

Dato: 020306

A 09/06 *Etablering av nytt studium og studieplan i Helsefremmende arbeid for barn og unge (HEBU160) 60 studiepoeng*

Vedlegg:

1. Forslag til studieplan i Helsefremmende arbeid for barn og unge
2. Brev til høringsinstansene
3. Liste over høringsinstanser
4. Høringsutkast til studieplan i Helsefremmende arbeid for barn og unge
5. Svar fra høringsinstansene

1. Innledning

Studieplanen er initiert av Partnerskap i folkehelse i Sør-Trøndelag og bygger på nasjonale signaler om satsing på å utvikle varige helsefremmende og sykdomsforebyggende tiltak i samfunnet, jfr. Stortingsmelding nr. 16 "Resept for et sunnere Norge", Handlingsplanen for fysisk aktivitet 2005-2009", Sammen for fysisk aktivitet" og Opptrappingsplanen for psykisk helse".

Planen er utarbeidet av avdelingene AMMT, ASP og ALT ved Høgskolen i Sør-Trøndelag og inneholder avdelingsovergripende tema. De ulike avdelingene har bidratt med aktuelt innhold fra sine fagområder. Fra allmennlærerutdanningen er fagseksjonene kroppsøving og mat og helse sentrale bidragsytere.

I planen er det presisert at alle som arbeider med barn og unge trenger kompetanse som utvikler forståelse og kunnskap om hvordan og på hvilke områder en kan samarbeide om helsefremmende tiltak. Det legges vekt på fysisk aktivitet og kosthold i det helsefremmende arbeidet. Studiet vil også trekke fram det flerkulturelle perspektivet, etiske problemstillinger samt medias rolle i dette arbeidet.

Det ble satt ned en fagplangruppe som bestod av følgende medlemmer:

Greta Langlo Jagtøien – Høgskolen i Sør-Trøndelag (ALT)
Gerd Tomter Løvaas – Høgskolen i Sør-Trøndelag (ALT)
Merete Askim – Høgskolen i Sør-Trøndelag (AMMT)
Aase Asmyhr – Høgskolen i Sør-Trøndelag (AHS)
Bente Krogseth – Høgskolen i Sør-Trøndelag (ASP)
Ellen Beate Sandsæther – Dronning Mauds Minne

I arbeidet med studieplanen hadde gruppen i tillegg tett kontakt med prosjektleder John Tore Vik i Program for folkehelse og Jorun Lervik som arbeider med folkehelse i fylkeskommunen.

Dette er et tverrfaglig studium og målgruppen er fagpersoner med høgre utdanning innen aktuelle yrkesgrupper som arbeider i skole, barnehage, barnevernsinstitusjoner, sosial omsorg og innen helsevesen.

Studiet finansieres delvis med støtte fra Partnerskap for folkehelse i Sør-Trøndelag og med egenbetaling fra studentene.

2. Etablering av studiet

I Høgskolestyret i sak 034/2004 – Delegasjon av vedtaksmyndighet fra høgskolestyret ble det blant annet fattet følgende vedtak:

”Styret beholder retten til å etablere og nedlegge eksternt finansierte fag og studier med et omfang over 30 studiepoeng.”

3. Høringsrunden

Ekstern høringsrunde

Studieplanen ble sendt på høring (se vedlagte liste). Ved fristens utløp var det kommet inn høringsuttalelse fra to kommuner. Begge kommunene stiller seg positiv til planen. Ålfjord kommune fremhever videre at det er svært positivt at dette er et tverrfaglig studium.

Alle forslag til endringer som fremkom i høringsrunden er tatt inn i planen. I tillegg har fagplangruppen gjort en del endringer på bakgrunn av kommentarer fra fylkeskommunen ved Jorun Lervik.

Intern høringsrunde

Studiet er avdelingsovergripende og tverrfaglig, og alle de før nevnte avdelingene har bidratt til utforming av planen på forskjellig måte. Etter prosess med ferdigstilling av høringsutkastet ble dette utsendt på intern høring til alle avdelingene ved Høgskolen i Sør-Trøndelag. Dette skjedde etter at den eksterne høringsrunden var gjennomført, og planen var bearbeid i forhold til høringsuttalelsene.

I den interne høringsrunden kom det inn tre høringsuttalelser, fra ASP, AMMT, samt fra fungerende studiedirektør. Det kom mange konstruktive tilbakemeldinger, og alle endringene er innarbeidet i planen. ASP savnet at begrepet studiekvalitet var nevnt. Dette er lagt til s. 5, under overskriften Organisering og arbeidsformer: *”Det legges vekt på en prosessorientert undervisning med stor grad av studentinvolvering og god studiekvalitet.”*

Både HA og ASP etterlyste mer eksakt om målgruppe og opptakskrav. Dette er nå endret.

ASP kommenterer at studieplanen bør inneholde noe om praksisstudier. Dette mener vi det allerede er tatt hensyn til i avsnitt 2 under Organisering og arbeidsformer.

I begge høringssvarene er det nevnt at eksamen og eksamensform er uklart formulert. Dette er nå presisert med en gjennomgang av hele vurderingsordningen. De obligatoriske arbeidskravene er fordypningsarbeid ut fra innholdet i de tre første modulene. Disse tre må være vurdert som godkjent før start av modul fire, se punkt 4. Vurderingsordning i forslag til studieplan.

Fungerende studiedirektør stilte spørsmål om entydig begrepsbruk av emne, fag og modul. Der begrepet fag var feilaktig brukt i høringsutkastet er det nå endret til studieemne. Studiedirektør skriver at HiST ikke har en entydig bruk av begrepet modul. I denne planen betyr det ikke emne, men del eller byggstein som et avsluttet hele som inngår i studieemnet *”Helsefremmende arbeid for barn og unge.”*

4. Forslag til vedtak

Dekan viser til overstående gjennomgang og fremmer følgende forslag til vedtak:

- 1. Avdelingsstyret ber Høgskolestyret fatte vedtak om etablering av studiet Helsefremmende arbeid for barn og unge (HEBU160) 60 studiepoeng.*
- 2. Avdelingsstyret vedtar utkastet til studieplan for studiet Helsefremmende arbeid for barn og unge (HEBU160) 60 studiepoeng, og ber om at Høgskolestyret foretar endelig fastsetting av studieplanen.*

HiST Avdeling for lærer- og tolkeutdanning	
	Helsefremmende arbeid for barn og unge
Kode:	HEBU160
Studiepoeng:	60
Vedtatt:	Vedtatt i Høgskolestyret i møte..... (sak/06)

Studieplanens inndeling:

1. Innledning
2. Innhold
3. Organisering og arbeidsformer
4. Vurderingsordning
5. Pensum, kunnskapskilder og hjelpemiddel til eksamen

1. Innledning

Denne studieplanen er utarbeidet av avdelingene AMMT, ASP og ALT ved Høgskolen i Sør-Trøndelag og inneholder avdelingsovergripende tema. Studiet "Helsefremmende og forebyggende arbeid for barn og unge" skal gi ulike yrkesgrupper økt forståelse for samarbeid mellom ulike profesjoner. Her betyr helsefremmende arbeid fysisk, psykisk og sosial helse i perspektiv av samfunnsutviklingen. Forståelse av folkehelsebegrepet, helsepotensialet i befolkningen, ernæring, kosthold og fysisk aktivitet er sentralt i studiet. Dette er satsningsområder innen dagens folkehelsepolitikk. Studentene skal tilegne seg både teoretisk og praktisk kompetanse for å kunne arbeide målrettet med barns og unges helse.

Alle som arbeider med barn og unge trenger kompetanse som utvikler forståelse og kunnskap om hvordan og på hvilke områder de kan samarbeide om helsefremmende tiltak.

Organisering, arbeidsmåter og metoder i helsefremmende og forebyggende arbeid i offentlig, frivillig og privat sektor er essensen i dette studiet. Det legges vekt på fysisk aktivitet og kosthold i det helsefremmende arbeidet og retter oppmerksomheten mot hva sosial status og posisjon betyr. Studiet trekker også fram det flerkulturelle perspektivet, etiske problemstillinger samt medias rolle i dette arbeidet.

Mål

Studentene skal

- ha forståelse for innholdet i begrepene folkehelse, livsstil og kultur i forhold til helsefremmende og forebyggende arbeid.
- ha kunnskap om helsefremmende arbeid både i et historisk og flerkulturelt framtidsperspektiv
- ha kunnskap om hvordan fysisk aktivitet og kosthold virker inn på psykisk, fysisk og sosial helse
- ha kunnskap om hvordan en kan forebygge og redusere livsstilsrelaterte helseskader samt fremme helse og trivsel i et tverrfaglig perspektiv
- ha en teoretisk og praktisk kompetanse i ulike former for helsefremmende arbeid for barn og unge
- kunne initiere, delta og være rådgivende i sektorovergripende og tverrfaglige helsefremmende tiltak i tilknytning til fysisk aktivitet og ernæring
- ha kunnskap om hvilken innvirkning sosiale ulikheter, grupperinger og markedsføringer har i forhold til barns og unges helse
- kunne anvende forskningsresultater på en kritisk og reflektert måte

Målgrupper

Studiet er en videreutdanning for fagpersoner som arbeider med barn og unge i skole, barnehage, barnevernsinstitusjoner, sosial omsorg, helsevesen, kulturarbeidere osv.

Opptakskrav

Opptakskrav til studiet er bachelorutdanning innen helse- og sosialfag, lærerutdanning, førskolelærerutdanning eller tilsvarende.

2. Innhold

Studieemnet Helsefremmende arbeid for barn og unge er delt opp i 4 moduler:

- Modul 1: 15 studiepoeng** Helse, kultur og samfunn
- Modul 2: 15 studiepoeng** Ernæring, livsstil og helse
- Modul 3: 15 studiepoeng** Fysisk aktivitet og helse
- Modul 4: 15 studiepoeng** Tverrfaglig prosjektoppgave

Modul 1: Folkehelse, kultur, samfunn – barn og unge

Denne modulen danner grunnlaget for forståelse av folkehelse generelt og spesielt i forhold til barn og unge. Modulen retter oppmerksomheten mot hvordan ulike sosioøkonomiske forhold skaper betingelser for helse. Studentene skal utvikle forståelse for hvordan faktorer i samfunnet kan påvirke helse.

Studentene skal erverve seg kunnskap om den historiske utviklingen av helsefremmende og forebyggende arbeid. De skal utvikle evne til å reflektere kritisk over etiske dilemma knyttet til hensikt med og gjennomføring av helsefremmende og forebyggende arbeid. Det er avgjørende for dette arbeidet at studentene tilegner seg kunnskap om ulike aktører, yrkesgrupper, og sektorer innenfor området.

Forståelse for det flerkulturelle samfunnet og samspillet med mellom individer, miljø, kommersielle og offentlige interesser inngår som en del av modulen. Studentene skal utvikle forståelse for og evne til å vurdere effekt av ulike tiltak i helsefremmende og forebyggende arbeid. I et tverrfaglig perspektiv må en se barn og unges fysiske, psykiske og sosiale helse som gjensidig avhengige dimensjoner.

Studentene skal opparbeide evne og mot til kommunikasjon og samhandling med foreldre og andre nære omsorgspersoner. For å kunne mestre og utvikle en slik handlingskompetanse, er det nødvendig å tilegne seg kunnskap om ulike strategier og evne til å anvende disse som verktøy i møte med barn og unge og deres foreldre eller andre omsorgspersoner.

Sentrale tema

- Ideologi og sentrale begreper i folkehelsearbeid, etiske problemstillinger, dagens helseutfordringer og helseutfordringer i årene fremover
- Sentrale lovverk, føringer, strategiplaner i folkehelsearbeid
- Samspillet mellom barn og unges fysiske, psykiske og sosiale helse både som risiko og mulighet i tilknytning til kosthold, diett, fysisk aktivitet, bruk av rusmidler og tobakk
- Organisering, målrettede samarbeidsmetoder i folkehelsearbeid både tverrfaglig, sektorovergripende, i samarbeid med frivillige organisasjoner og med familier og andre omsorgspersoner
- Nettverk og nettverkets betydning - sosiale og kulturelle forskjeller - planlegging og vurdering
- Påvirkning til valg av positiv helseadferd, bedret kosthold og fysisk aktivitet tilrettelagt for den enkelte, for grupper av befolkningen og befolkningen sett under ett
- Formidling, gjennomføring og kritisk vurdering av praktiske tiltak i ulike kulturrelasjoner - generelt og lokalt

- Kultur-, miljø-, media-, internett og markedskreftenes betydning for folkehelsen

Modul 2: Ernæring, livsstil og helse

I denne delen av studiet skal studentene utvikle kunnskap og holdinger i ernæring, og om hvordan ulike matvarevalg for barn og unge påvirker livsstil, fysisk, psykisk og sosial helse.

Ut fra dette skal de utvikle evne til å se og handle ut fra at fysisk, psykisk og sosial helse er en betingelse for og et resultat av god ernæring og fysisk aktivitet.

Studentene skal tilegne seg kunnskap om våre mattradisjoner, historisk kostholdsutvikling og bevisst matvarevalg i et flerkulturelt samfunn. De skal kunne informere og veilede barn og unge ved valg og bruk av matvarer slik at tradisjoner i nærmiljø og kultur blir ivaretatt. Studentene skal utvikle kunnskap og skaffe seg erfaringer som gir grunnlag for praktisk vurdering av måltidsvariasjoner og kostinformasjon til ulike grupper.

Ernæring og kosthold er ofte fremme i media. Det krever at studentene kan gi enkle og riktige tolkninger av ulike påstander og bruke internett på en kritisk måte. Med et økende forbruk av prosesserte matvarer, er det viktig med kunnskap om industriell matproduksjon, helseaspekter ved tilsetningsstoffer og tolkning av deklarasjoner.

Sentrale tema

- Livsstil, aktuell ernæringspolitikk, fysisk aktivitet og ”grønn resept”
- Generell ernæring med spesiell vekt på barn, unge og deres helseutfordringer
- Måltider hjemme og ute med praktisk planlegging og gjennomføring av måltid som tilfredsstillende et flerkulturelt miljø
- Matkvalitet - hjemmelaget og industrielt - og helseeffekt av tilsetningsstoffer
- Matvareallergi / intoleranse og aktuelle dietter
- Livsstilsrelaterte sykdommer, kost og psykiske problemer, autisme, ADHD, depresjoner, ungdomsdiabetes og kroppsvektproblematikk
- Aktuell forskning innen bio-pysko-sosial helsemodell, og muligheter og risiko i tilknytning til kost og fysisk aktivitet
- Mat i media, i nærmiljøet, effekt av butikkenes vareutvalg og kosttilskudd

Modul 3: Fysisk aktivitet og helse

Studiet har fokus på fysisk aktivitet i et helsefremmende og forebyggende perspektiv. Det skal gi innsikt i og kunnskap om hvordan fysisk aktivitet både beskytter mot sykdom og er en kilde til helse og trivsel. Leik og fysisk utfoldelse har stor betydning for barns- og unges motoriske, emosjonelle og sosiale utvikling og for fysisk, psykisk og sosial helse. Studiet skal gi innsikt i hvordan fysisk aktivitet og kosthold virker inn på barns og unges psyke og læringsevne. Studentene skal utvikle handlingskompetanse ut fra kunnskap om og forståelse for at barn og unges helse står i et samspill med og er avhengig av nære omsorgspersoners fysiske, psykiske og sosiale helse. De skal sette seg inn i hvordan en kan skape gode vaner når det gjelder fysisk aktivitet, og tilegne seg kunnskap om hvordan en kan gi inspirasjon til adferdsendring med tanke på helse.

Studentene skal kritisk vurdere ulike typer fysisk aktivitet i et helsemessig perspektiv. De skal utvikle kunnskap om og skaffe seg erfaring med aktiviteter som kan fremme glede i bevegelse, positiv kroppssopplevelse, kreativitet og samarbeid.

Studiet setter også fokus på teorier om sosial ulikhet i forhold til helse og sykefravær, kjønn, alder, ulike livsstiler og helse.

Sentrale tema:

- Barn og unge i vekst og utvikling – leik og læring
- Fysiske kvaliteter: styrke, bevegelighet, utholdenhet og kroppsstørrelse
- Mestring og motivasjon
- Ulike typer fysisk aktivitet ute og inne; gode opplevelser med friluftsliv
- Nettverk rundt barn, og hvordan dette påvirker og påvirkes av barns og unges fysiske, psykiske og sosiale helse
- Planlegging og gjennomføring av helserelatert fysisk aktivitet, generelt og individuelt
- Fysisk aktivitet, prestasjoner, kroppsbygge og kosthold
- Fysisk aktivitet og kosthold som både betingelse for, og resultat av fysisk, psykisk og sosial helse

Modul 4: Tverrfaglig prosjektoppgave

Prosjektoppgaven skrives ut fra et av hovedområdene i de tre første modulene, individuelt eller i grupper på 3 – 4 studenter. Denne delen av studiet innebærer innføring i sentrale sider ved gjennomføring og presentasjon av et vitenskapelig arbeid. Prosjektoppgaven baseres på litteraturstudium og evt. egne innsamlede data. Den skal ha en relasjon til fysisk aktivitet, kosthold og helse. Problemstilling skal være godkjent av ansvarlig veileder før datainnsamling starter.

3. Organisering og arbeidsformer

Studiet legges over 4 semester. Det kan organiseres med undervisning på faste dager hver uke eller som samlinger over flere dager.

Detaljene i forbindelse med organisering av undervisningen finnes i semesterplanene. I undervisningen vil det bli benyttet ulike arbeidsformer som forelesning, uteaktivitet, eget arbeid med oppgaver, tema- og prosjektarbeid, undersøkelsesvirksomhet eller undervisning i praksisfeltet, samt framføringer. Det legges vekt på en prosessorientert undervisning med stor grad av studentinvolvering og god studiekvalitet. Noe arbeid vil være individuelt, noe vil være gruppearbeid i ulike former og med varierende gruppesammensetning.

4. Vurderingsordning

1. Obligatoriske arbeidskrav:

- Ett fordypningsarbeid med utgangspunkt i innholdet i Modul 1
- Ett fordypningsarbeid med utgangspunkt i innholdet i Modul 2
- Ett fordypningsarbeid med utgangspunkt i innholdet i Modul 3

Semesterplanene vil opplyse nærmere om de ulike arbeidskravene.

Arbeidskravene på hver modul vurderes med godkjent/ikke godkjent. De tre første modulene må være godkjent før start på modul 4.

2. Karakteren i studieemnet fastsettes på grunnlag av to deler, som hver teller 50 %

Del A som grunnlag for karakterfastsetting

Modul 4 Tverrfaglig prosjektoppgave i gruppe

Del B som grunnlag for karakterfastsetting

Eksamen:

Individuell muntlig eksamen med utgangspunkt i tverrfaglig prosjektoppgave og pensumlitteraturen i hele studiet.

Både del A og del B må være bestått for å få karakter i studieemnet. Ved fastsetting av endelig karakter er del A utslagsgivende.

5. Pensum, kunnskapskilder og hjelpemiddel til eksamen

Semesterplanen skal ha en foreløpig pensumliste ved studiestart. Mindre justeringer av denne kan gjøres etter samråd med studentene. Endelig pensumliste og hjelpemidler til eksamen skal fastsettes av dekan senest to måneder før avsluttende eksamen i faget.